2. Kurumsal Bir Yapı Olarak Din

Dinin, tarihsel bir olgu olarak değişmeyen yanlarının yanında zamana ve mekâna göre değişkenlik gösteren yanları da vardır. Bu nedenle din, dinamik bir yapıya da sahiptir ve sürekli gelişme gösterir. Din, peygamber veya din kurucusunun vefatından sonra kurumsallaşma sürecine girer. Çünkü dinin varlığını sürdürebilmesi, mesajını başka topluluklara ulaştırabilmesi ve inananları cemaat olarak bir arada tutabilmesi kurumsallaşmasına bağlıdır. İnanç ve ritüel şekillerinin belirlenmesi, kutsal metinlerin derlenmesi veya standart hâle getirilmesi dinin kurumsal bir yapıya dönüşmesinde önemli bir yere sahiptir.

YORUMLAYALIM

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّ۪ينِ حَن۪يفاًۜ فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّت۪ي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَاۜ لَا تَبْد۪يلَ لِخَلْقِ اللّٰهِۜ ذٰلِكَ الدّ۪ينُ الْقَيِّمُۙ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَۙ

“Hakk'a yönelen bir kimse olarak yüzünü dine çevir. Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata sımsıkı tutun. Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler."

(Rûm suresi, 30. ayet)

Bu ayetten hareketle insan doğası (fıtrat) ile din arasında kurulan ilişkiyi yorumlayınız.

Kurumsal bir yapı olarak din; inancı, ibadeti, ayini, ahlakı, hukuku, sanatı, yorumu ve geleneği içerir. Buna göre din, özünü oluşturan unsurlar göz önüne alınarak şöyle tanımlanabilir:

1. "Din, insanların mutlu bir hayat sürmesini amaçlayan, Tanrı'nın veya din kurucularının kutsal kitaplarda yer alan sözlerinden, insanların bu amacın gerçekleşmesi için yaptıkları davranışlardan ve oluşturdukları kurumlardan meydana gelen bir sistemdir."[10]

2. "Din, ferdî ve içtimai yanı bulunan, fikir tatbikat açısından sistemleşmiş olan, inananlara bir yaşama tarzı sunan, onları belli bir dünya görüşü etrafında toplayan bir kurumdur."[11]

10 Baki Adam, Dinler Tarihi El Kitabı, s. 43.
11 Mehmet Aydın, Din Felsefesi, s. 5.